

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség, és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:

Felelős szerkesztő:

Kiadja:

VÖRÖS SZI JÓZSEF.

BRAUN SÁNDOR.

A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A telegrafált gonoszság.

Budapest, július 23.

Most már körülbelül megérti az ember, hogy a boldogtalan Dreyfus miért viselkedett olyan különösen, mikor hosszú idő után először találkozott a feleségével. Azt mondták róla, hogy elsokott a beszédétől, hogy talán egy kicsit meg is zavarta agyát az a rettenetes száműzetés. De ez mind bolondos tapogatózás volt. Napoknak kellett elmúlnia, míg a szegény kapitány egyszer megemberelte magát és meg merete kérdezni a feleségét, hogy — mi történt azzal a bizonyos gyermekkel? Csak ez a kérdés tisztázhatta (nem Dreyfusét, aki a világ szemében erre nem szorult), hanem annak a hallatlanul gonosz táviratnak ügyét, amelylyel Dreyfus egyenesen az örülésbe akart kergetni párisi ellenségei. Akkor sült ki, hogy Dreyfus két lelki problémával jött vissza az Ördög-szigetről: hogy mi lesz vele a társadalomban és lehet-e maradása családi életében? Csak az a jó Isten a megmondhatója, hogy mely gyötörhetette jobban. De az bizonyos, hogy a legpihentebb Góliát is csak zavarral nézhetett volna olyan távirat után a felesége szemébe. És az Ördög-sziget rabja, a százszor megkínzott lélek tudott volna, szívében a gyilkos tövissel, boldogan a felesége keblére borulni? Ő felejtette volna el, mikor a társadalom előtt tisztulni kezd, hogy családi tüzhelye meg van fertőzve? Ahogy legalább neki hinnie kellett! Nem tudott mindjárt annak az asszonynak szemébe nézni. S ki tudja, hány-szor rejtőzött remegő kérdéseiben az a másik, az a rettenetes kérdés, amelyre talán még szomjasabban leste a választ, mint arra az elsőre, amelyet elvégre már akkor is kisebbnek kellett néznie, amikor hazahozták Franciaországba? Hány kérdése tetszhetett barátai

előtt érthetetlennek, míg végre a homályból világosan bontakozott ki a valóság, hogy diabolikus megrontói milyen távirattal próbálták megmérgezni lelkét? S csak amikor ujjongó lélekkel szívta fel a megnyugtatót, akkor vonta először boldogan keblére azt a csodálatos asszonyt, akinek lábaihoz millió és millió asszony ejti le gondolatban a tisztelt koszoruját.

És ezt az asszonyt merték előtte megrálgalmazni!

Párisnak ez az igazi szenzációja mostan. Alig került nyilvánosságra a telegrafált gosszág híre, szinte háttérbe szorult érdekességben a rennesi tárgyalás. A minisztertanácsban a gyarmatügyi miniszter sietett mosakodni, hogy a kormánynak ebben a diabolikus torturában semmi része sem volt. Az újságok szinte mohóbban keresik ennek a táviratnak szerzőjét, mint annak idején a bordereau íróját. Férfiak és asszonyok szörnyűködnek el az alatomosság és embertelenség ilyen fokán. És fölvetődött a kérdés, hogy merre is lehetne keresni akkora elvete-műltséget, mely a végtelékig elgyötört emberi lélek ellen sem áll merényletet elkövetni. S csodálatos! A párisiak első gondolata csak az volt, hogy a tettet megint csak a vezérkarban kell keresni. Minden gonoszság, elvete-műltség és embertelenség gyűjtő helyének nézik már ezt a vezérkart, mely négy zajos esztendő alatt mindig hamisított, hazudott, fondorkodott és azalatt folyton a mellét verte büszkén és önérettel. Tegnap már az egyik párisi lap nyíltan ki is mondta a vádat s megemlítette a vezérkart, mely ilyen embert meg tud tűrni a kebelében. Nem lehet kétséges, hogy ilyen golyó-záporban a vezérkar maga fogja felhajt-szolni a minden emberi érzésből kivetkőzött

hóhért s az ámuló világ meg fogja tudni, hogy milyen nevet kell az idők végéig utá-lattal emlegetnie. Lehet, hogy a vezérkarok halottja közül fogják majd valamelyikre, le-het, hogy a bordereau írójáról sül ki ez az ördögi tett is — de hiszen egyre megy. Ha még hiányzott valami a rennesi tárgyaláshoz szükséges dokumentumokból, ez a telegram mindent pótolni fog. Az a bomba, melyet belerejtettek, mikor az Ördög-szigetre küldték, okosabb volt s nem robbant föl a fogoly lelkében, hanem csak idehaza, ahol az igazi bűnösöket pusztíthatja el. Ez a robbanás pedig el fogja söpörni azt az egész rothadt vezérkart...

BELFÖLD.

Uj főrendiházi tag. A hivatalos lap vasárnapi száma az alábbi királyi kéziratot közli:

Magyar minisztertanácsom előterjesztése folytán gróf Zselanka-Zselénski Róbert kamarás és földbirtokosnak, valamint törvényes utódainak, a magyar grófi méltóságot, és az 1885: VII. t.-cikk 2. §-ának c) pontja értelmében egy neki, mint törvényes fiutódainak, egyszersmind az örökös főrendiházi tagság jogát adományozom.

Kelt Ischlben, 1899. évi július hó 12-én.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Szék Kálmán, s. k.

Gróf Zselénski Róbert a mult országgyűlésen a nemzeti párt elveivel az új aradi kerületet képviselte. Földmívelésügyi kérdésekben többször felszólt és magvas fejtegetéseivel mindig figyelmet tudott kelteni. Az utolsó választások alatt kimaradt a képviselő-házból, de azóta is buzgó munkálkodik a mező-gazdasági téren és különösen az országos gazdasági egyesület életében játszik tevékeny szerepet. A nemzeti párt feloszlása után mint kültag belépett a szabadelvű pártkörbe.

REGÉNY.

A más büne.

(32) — Amerikai detektívregény. —

Ira: JULIAN HAWTHORNE.

De kétféd volt, vajjon kibírja-e még addig a csónak. S éppen ekkor még egy előreláthatatlan katasztrófa történt. Amint Paula meghajolt, hogy a meritő kannát megtöltse, a kis csónak hirtelen a szélelles irányban megbillent, úgy, hogy a leány a csónak fenekén tédre esett. A bíró gyorsan utána kapott, hogy ki ne essék a csónakból, e közben azonban elbocsátotta a kormányt, a csónak közvetlenül a szél elé került, a vitorla meglazult, az árboc szálfája átrendülve a másik oldalra, fején találta a bírót és belevetette a vízbe. Ugyanebben a pillanatban egy hullám csapott át a csónakon, úgy látszott, hogy a vég közel van.

De Paulát nem lehetett küzdelem nélkül legyőzni. Amikor felugrott és a kormányt megragadta, teljesen tisztában volt azzal, hogy mit kell tennie. A csónak már egészen elfordult és szélességével állott a szélnek. Paula megfordította a kormányt, szél iránt igazította, aztán gyorsan helyre igazította a vitorlát és erősen megkötözte. Csak most nézett oda a sötét hullám-kaoszra, amelyben a bíró elmerült. Tízest lehetett tenni egy ellen, hogy a szél iránt sodródott el, az ő hatáskörén kívül, csak hogy egy körülmény, amelyet Paula nem tudott, a javára működött. Erős apály közeledett a szél ellen a part felől, s amikor a bíró teste fölvetődött a víz színére, a

feje csaknem a Paula mellett tűnt elő. Kinyujtotta érte a karját, megragadta a kabátja gallérjánál, s fölemelte a csónak fölé. Bár félig kábultan az ütéstől, a bírónak mégis sikerült karjával a párkányba kapaszkodnia, s aztán megpróbálta, hogy fel is kuszszék a csónakra. Egy hullám a segítségére jött és a csónak fenekére vetette. Ott azonban már erejét vesztítve eszméletlenül terült el. Paula meg sem próbálta, hogy a segítségére legyen: elég dolga volt mind a két kezének, a csónak közel volt ahhoz, hogy elsüllyedjen és még mindig fél mért-földnyire volt a világító toronytól.

Azon gondolkozott, milyen reménységük van még arra, hogy elérjék. Mert ha még egy olyan hullám jönne, akkor mindnyájuknak vége. A csónak újra engedelmekedett a kormánynak és hol merülve, hol meg feltörekedve futott a part felé.

Ezalatt nagyon is szélelles irányba jutottak, úgy, hogy háttal csaknem teljesen a szélnek, duzzadt vitorlával siklottak tova, s ámbár ez növelte az összezuzódás eshetőségét, az a veszedelem mégis kisebb lett, hogy elmerüljenek.

Paulának minden erejére volt szüksége, hogy a kormányt megtartsa, amely ugy küzdött vele, mint egy vadállat. A mellett félkézzel a vitorlavásznat kellett fognia, mert minden pillanatban szükség lehetett arra, hogy a vitorlát pótolja. Idegei, izmai borzasztóan meg voltak feszülve; de összeszorította a fogát és kitartott. Bátorsága és szívóssága csak nőt a veszedelemmel s csak egyszer vetett pillantást a csónak belsejére. Nölnél le siklott az üléséről és a bíró fejét az ölébe vette.

— Ha megmenthetem őket — mondotta Paula — akkor az ég jelének tekinthetem azt.

Mialatt így szólott, a csónak egy ugrással csöndes vízre jutott s a vitorla meglazult. A fordulat olyan hirtelen jött, hogy szinte csodálatosnak tetszett. A világító tornyot a szél felől hagy-

ták el; de ez nem volt elég ennek a nagy és hirtelen változásnak a megértésére.

Paula később úgy vélekedett, hogy a vihar minden ok nélkül egy pillanat alatt hirtelen elmúlt. A csónak táncolva siklott a vizen és alig volt elég szél arra, hogy céljukat elérjék.

— Nos, hát a felesége leszek — mondotta Paula magában — s azt hiszem, hogy most már szeretem.

TIZENHATODIK FEJEZET,

Egy vadásztörténet.

Egy meleg októberi estén a *Pilgrim* nevű gőzös éppen utra kelt New Yorkból s a szorosan haladt fölfelé. Egy meglehetősen termetes, de mozgékony férfi, göndör vörös haju, pofaszakálás és élénk szürkeszemű, jött fel a lépcsőn és állott meg a szalon ajtajában. Szivart vett elő a zsebéből, kényelmesen levágta a végét zsebkésével, amikor egy csontos arcú, vékony, hosszú nyakú magas személyiség jött be az ajtón. Szándékát, hogy mellette elhaladjon, hirtelen megváltoztatta s így szólt, szinte csak magában mormolva:

— Clifton Henry!

A vör. haju ember gyorsan megfordult.

— Stapelton Bob, csakugyan; — kiáltotta. Megrázták egymás kezét, láthatólag örülve a találkozásra és tetőtől talpig megvizsgálták egymást, mintha csak arról akartak volna meggyőződni, hogy egyikükből sem hiányzik semmi.

— Nos és mit csinált három esztendő óta — kérdezte a vörös haju, akinek Clifton volt a neve. — Hadd lássam csak, azt hiszem Liverpoolban láttam utoljára, valami hamisító bandának volt a nyomában?

— El is csiptem — felelte a másik, aki a Stapelton Bob névre hallgatott — Jó kis munka volt. De mi hozta át ide?

(Folytatás következik.)

Darányi miniszter a Beszkideken. Hétfőn délelőtt Darányi Ignác földmívelési miniszter a Beszkidekre. Ugy volt, hogy a miniszterelnök is vele utazik, de körülményei ezuttal nem engedték, hogy a kirándulásban részt vegyen, ennél fogva a földmívelési miniszter a ruthén akció eddigi eredményeit más alkalommal fogja a miniszterelnöknek bemutatni.

Vörösmarty Béla programbeszède. Nyitra-
számbokrétéről táviratozzák, hogy Vörösmarty Béla igazságügyi államtitkár, mint a kerület szabadalvú párti képviselőjelöltje ma délután mondotta ott el programbeszédét. Az államtitkár kíséretében voltak gróf Apponyi Lajos udvarnagy, Székely Gusztáv és Dezső, Számbokrétthy Emil, Kubinyi Árpád, Victorius és Sporzon képviselők, Lőrinczy György a Fmke titkára, a környékbeli előkelőségek, köztük báró Haupt, Stummer és Birly nagybirtokosok, a Majthényiek, a Tarnóczyak, stb. Az államtitkár egész utján lobogókkal, zeneszóval és üdvözlő-beszédekkel fogadták. Számbokrétén fényes paraszbandérium mellett vagy nyolcvan uri fogaton vonult az imporáns menet a kerület székhelyére, hol minden ház fel volt lobogóva. A programbeszéd meghallgatására mintegy háromszáz ember gyűlt össze pártkülönbség nélkül. Előbb Simonyi Alajos a kerület szabadalvúpártjának elnöke mondott beszédet, melyben a kerület és a megye örömeit tolmácsolta, hogy a választási zászlókra a Vörösmarty nevet írhatják. Azután Vörösmarty Béla államtitkár mondotta el nagyszabású programbeszédét, melyet viharos tetszés és éljenzés kísért mindvégig. A szép beszédet Kubinyi Árpád képviselőtől nyelven mondta el a választóknak. Egész délután zeneszó mellett éltették a nagy Vörösmarty méltó fiát, kit a számbokrétai kerület holnapután egyhangulag választ képviselőjének. A programbeszéd után Vörösmarty államtitkár tiszteletére fényes banket volt, melyen Sporzon Ernő szép tőzött mondott Vörösmartyra és Székely Kálmán miniszterelnökre, kik oly híven képviselik a magyar közéletben Deák Ferenc szellemét.

A magyar-ceséki mandátum. Dr. Kupsa Viktor a magyar-ceséki választókerület egyik szabadalvú párti jelöltje bejelentette a kerület intézőinek, hogy a jelöltségtől visszalép, miután nem kívánja a kerület állandó politikai összhangját megzavarni s miután a választók amugy is az általa vallott politikai programot óhajtják érvényesíteni. Visszalépéséről dr. Kupsa Viktor egy könyvatos utján a fővárosi lapokat is értesítette.

Néppárti gyűlés. Győről táviratozzák: A néppárt ma gróf Zichy Nándor előnközte alatt Péter gyűlést tartott. Molnár János és Kálmán Károly beszélték a néphez, mely csekély számban gyűlt össze. A várt ezrek helyett alig szállingózott össze 600 ember, azok között is kevés volt a választó. A gyűlés egyébként a legnagyobb rendben folyt le. Szodhryed Endre szentmártoni főbíró a legnagyobb tapintattal öröközött a rend fölött. A néppárti vezeték nagy csalódással hagyta oda Péert.

Schusztér Konstantin.

(1817—1899.)

Budapest, július 23.

A közélet legjobbjai közül mezint kidőlt egy tiszteletreméltó aggasztán. Schusztér Konstantin váci püspök, a magyar főpapi kar nesztora ma hosszú szenvedés után visszaadta nemes lelkét az Egek Urának. A megilletődés mély részvéte kíséri sírjába az ősz egyházfejedelmet, aki kiváló méltóságában szinte szándékosan kerülve a népszerűség csábító elismerését, egészen csendben munkálkodott papjainak és tanítóinak anyagi fölsegélyezésén, iskolák létesítésén és különösen a szenvedő emberiség nyomorának enyhítésén. Amikor tizenhárom esztendővel ezelőtt a csekélyebb javadalmazású kassai püspöki székből a gazdag váci püspökségre léptettek elő, sokan keresték az érdemeket, amely a világtól elzárkozott főpap ily megkülönböztetését jogosulttá tette. A magyar közvélemény megszokta, hogy főpapjaitól állásuk közjogi fontosságánál fogva nemcsak egyházmegyéjük bölcs kormányzását várja, de szívesen látja őket a politika, a tudomány és a társadalom munkásságának vezetésében. De Schusztér Konstantin mindentől ridegen elzárkozott s nem akart egyéb lenni, mint hű pásztor a rábizott nyájnak és csak az fájt neki, hogy szerény jövedelmeivel nem gyakorolhatta szíve szerint a pap legszebb hivatását: az emberbaráti jótékonyt.

Akik félreismerték, előléptése után hamar elhallgattak, mert az aszkéta jellemű főpap, miután rendbe hozta a váci püspökség zilált anyagi viszonyait, fejedelmi áldozatkészséggel sietett minden szép és nemes ügy támogatására. A hivalkodó szereplés vágya most sem sarkallta őt arra,

hogy kivégez mezeit vezető részét a társadalom mozgalmából s még akkor is, a midőn megtámadottak hitt egyháza érdekében kellett síkra szállni, szerényen átengedte helyét fényes nevű püspöktársainak. Az egyházpolitikai harcok idején csendesen meghúzódott rezidenciájában s a nagy reformok életbeléptetése után mindent elkövetett, hogy egyházát és a nép vallásos érzelmeit minden rázkódástól megóvja. A néppárt vezeték ismételten rá akarták venni, hogy politikai céljaikat erkölcsi és anyagi támogatásban részesítse, de hiába. Azt mondta ilyenkor:

— Teljesítettem egyházi állásomból folyó kötelességemet és minden lehetőséget elkövettem, minden törvényes eszközt megragadtam, hogy az egyházpolitikai javaslatokból törvény ne legyen. E törvények most már életbe léptek és sohasem fogom elfelejteni, hogy nemcsak egyháznaknak hű szolgálója, de az országnak is hű polgára vagyok, aki hazája törvényeinek engedelmeskedni tartozik.

Sok méltatlan támadás is érte a néppárt részéről, de a nemeslelkű főpap minden zúgolódás nélkül tűrte még a csongrádi plébános halatlan kifakadásait is és maga járt közbe, hogy a hevesvéri pap az egyházi törvények tiszteletben tartásával visszahelyeztesse jövedelmeibe.

Ez is egy véc's az áldott lelkű főpap szép és tiszta életéhez, amely oly bőkezűen árasztotta szívének melegét maga körül. A püspöki gyogyant, amelyet adósságokkal megterhelten vett át rendezetten hagyja utódára. De emléket ennél jobban megőrizik azok a nagy alkotások, amelyeket áldozatkészsége a tőszgyökeres magyar hívek közt a nevelésügynek, az emberszeretnek alapított.

Schusztér Konstantin, az elhunyt váci püspök 1817. július 31-ikén született a nyitrai vármegyei Szokolcán. 1840-ben pappá szenteltetvén eleinte a piarista rendhez tartozott s részint mint tanár, részint a gróf Pálffy-osalád nevelője éveken át szép sikerrel működött. 1857-ben Kunszt József kalocsai érsek egyházmegyéje papságába vette föl; rövid ideig tartó káplánkodás után Baján szentszéki jegyzővé, majd érseki titkárrá és könyvtárnokká nevezte ki Kalocsán, amely állásában módja nyílt az egyházi igazgatás körül való képességeit gyakorlatilag érvényesíteni. Rendkívüli szorgalom, éles esze, gyakorlati érzéke, alkalmazkodni tudó modora által annyira megtudta magát kedveltetni érsekével, hogy ennek felterjesztésére 1865-ben székesegyházi kanonokká neveztek ki. Új állásában élénk tevékenységet fejtett ki a tanügy terén. Ő volt Kalocsán az első kanonok-tanfolygó, aki a nagyterjedelmű egyházmegye népiskoláit mind meglátogatta és azokról kimerítő jelentést terjesztett elő. Haynald Lajos, Kunszt utódja is föltétlen bizalmával tüntette ki a nagy munkakerejű kanonokot és 1869-ben reá bízta az érseki jószágok igazgatását.

1877-ben nevezték ki kassai püspökké, ahol ugy a tanügy előmozdítása, mint az egyházi feladatok ellátása körül oly buzgóságot fejtett ki, hogy a legjobb adminisztratív erők egyikének hírért vitta ki magának. Éppen ez volt számára az ajánló levél az eladósodott váci püspökségre. 1886-ban neveztek ki Váca s bízhatatlanul rövid idő alatt sikerült rendbe hozni a püspökség anyagi viszonyait. A váciak eleinte rossz szemmel nézték püspökük szerény háztartását, mely egyszerűbb volt, mint sok falusi plébánosé, de éppen ez a gondos takarékoság tette képesé püspöküket az egyházmegye zilált anyagi viszonyainak rendbehozására és nemesszívű áldozatokra.

Már mint kassai püspök 44.000 forinttal járult az ottani dóm helyreállításához, 40.000 forintos alapítványt tett az alsó papság helyzetének javítására és Eperjesen 200.000 forint költséggel felsőbb leánynevelő intézetet állított. Mint váci püspök új templomokat emelt Jakabszálláson, Rákóczián, Szécsénykén, Tiszaföldváron, Kerékegyházán 15000 forintot költött, a péceli templom építésére alapítványt tett, a kassai domban pedig 15000 forint költséggel márványoltárt állított. 140.000 forintra rugó alapítványokat tett oly célra, hogy Kecskeméten, Felegyházán és Hódmezővásárhelyen leánynevelő intézeteket állítsanak. A váci főgimnáziumot 480.000 forinttal kiépítette és vagy 100.000 forinttal új elemi iskolákat állított egyházmegyéje több községében. Székvárosának 80.000 forintot adott árvaházra, kórházra és szegények házára pedig 100.000 forintot. Papsága helyzetének javítására is roppant összegeket áldozott és a többi 200.000 forinttal szervezte a Konstantin-alapot a kegyur nélkül való egyházak, plébániák és kántorok fenntartására. Uradalmában létrehozta a tiszti-alapot. Kiseb jótéteményeinek se szeri, se száma és bátran elmondhatni, hogy egy millió forintnál nagyobb az az összeg, amelyet a nemeslelkű főpap jótékony célra fordított. A felséz több ízben ki-

tűntette, míg Eperjes, Szolnok és Vác városok diszpolgárukká választották.

A boldogult főpap már ugyan régen beteg volt, de szívós természete sokáig győzedelmeskedett betegségén. Néhány hónap előtt tüdőgyulladás döntötte ágyba és baja akkor oly válságosra fordult, hogy félték a katasztrófa bekövetkezésétől. Erős, edzett szervezete megint elhárította a pillanatnyi veszedelmet, de attól kezdve már csak lassu haldoklás volt élete. Tegnap az ősz egyházfejedelem hirtelen rosszul lett és táviratilag kérték rá a pápa áldását, amely még életben találta ugyan a nemesszívű egyháznyagot, de már csöndes agóniában utolsó óráit élte. Délután négy órakor a nyolcvankétes aggasztán elhunyt.

Ismeretes volt a püspök szigorúságig menő takarékoságáról. Az ő télikabátja és a cilindere nem annyira fekete, mint zöld volt. A télikabátját soha sem gombolta be s ha ez iránt kérdezték, tréfálva mondotta:

— Leszakadna a gomb.

E miatt a végtelen takarékosága miatt eleinte Vácra nem szerettek s csak mikor látták, hogy a püspök azért szigoriskodik, hogy jótékony célra annál többet költsön, rendkívül büszkéek voltak rá. A régiebb időből maradt fenn egy-két adoma róla, melyek nagyon jellemzik az ő takarékoságát.

Egy gazdatisztjét kérdezte egyszer:

— Jó ur (így szólította a legtöbb embert), ha az embernek pénze van, honnan lehet a gazdaságát növelni?

— Ugy, kegyelmes uram, hogy eljár a vásárookra, vesz jófajta teheneket, kiválasztja a legjobb földeket és megvásárolja.

— Nem úgy, jó ur. Eljár az ember a város házára és járásbírósságra s megnézi, kinek árvezetik el a tehéneket, földeskegét. Aztán elmegy az árverésre és megveszi. Így gazdagszik az ember, jó ur.

A minimális volt az, amit magára költött. Husz esztendő óta a vacsorája sült tökből állott. Mikor beteg lett, most csak arra kérte orvosát, hogy a sült tököt engedélyezze továbbra is.

— Ha sült tökkel nem élhetek, meg fogok halni — mondotta.

Az orvos megtiltotta a konyhában, hogy sült tököt adjanak fel az ebédlőbe. E helyett két fácánt hozatott. Mikor ez délelben asztalára került, nagyon haragos lett:

— Ez a doktor tönkre akar tenni, hát láttatok már az én asztalomon fácánt? No, ha így kell lenni, akkor legalább a felét tegyétek el estére...

Mikor éppen egyik százezer forintos alapítványát tette, felhívatta az örkanonokot és átadta neki értékpapirokban az összeget. Ez délelőtt történt. Délutánra megjött az esti lap s látta, hogy az értékpapírok ára 4—8 forintra följebb ment a börzén. Rögön hívatta vissza a kanonokot, visszavette az értékpapírokat s a százezer forintot leszámolt előtte a kasszájából.

Kossuth — Kmetty tábornokhoz.

Budapest, július 23.

Kossuth Lajos egy kiadatlan levelét közöljük alább a *Sopron* című lapból, amelynek azt Kmetty György tábornok bátyjának, Pálnak örökösai bocsátották rendelkezésre.

A levelet a Kutahijában tartózkodó Kossuth 1851-ben intézte Kmetty tábornokhoz, kérve benne a „csornai győzöt,” hogy utazzék vele Amerikába. A felhívásnak, mint tudjuk, a tábornok nem tehetett eleget, mert már a szultánnak ajánlotta föl szolgálatait. Abdul Hamid szultán kapva kapott az ajánlaton s hogy nem ok nélkül, mutatja Kars hős védelme, amelynek Kmetty tábornok mint Izmail pasa felejtethetetlen nevet vívott ki magának. A Kossuth Lajos által sajtóközleg irt level így hangzik:

Kutahya, Aug. 7. k. 1851.

Kedves tábornok ur

Levelezéseim iránt bizonyos oldalról oly nagy kíváncsiságot tanúsítottak egész itt léteim alatt, hogy csak Tábornok urnak — amint tudom különben is eléggé kellemetlen helyzetét véltém volna súlyosítani, ha irok.

De mi férfiak vagyunk. Ragaszkodásainkat, elvekre és meggyőződésére fektetjük. S ezeknek szilárdsága nem szorul szavakkal szitogatásra. Részemről legalább én Tábornok ur személye iránt folyóvást a régi barátsággal s nagybecsűléssel; egyenességgel, hazafisággal s tiszta polgárjelleme iránt a régi bizalommal viseltetem.

A szabadság barátainak általában s ezek közt hazánkban is kilátásai javulnak. Nem kőszá hírek, hanem sanquinikus öncsalódás. hanem saiat

munkásságom eredményeinek, az Európai előkészületeknek, s általában a dolgoknak ismerete által vagyok feljogosítva mondani, hogy nagy események előestéjén állunk; s azokban tevékeny tényezőkkül vagyunk hivatva.

En September elején innen okvetlenül elszabadulok. Ez oly csalhatatlan calculus mellyet csak a halál tehet semmivé.

Valamint a nemzetben, ugy az emigratio köréből is tudnom kell, kire számíthatok.

Bizodalmas kérdést intézek tehát ez iránt Tábornok urhoz is, mint egyikéhez azoknak, akiknek vités karját nélkülözni leginkább sajnállanám.

Az internacióknak alleppói barátainkra nézve is közel vége lesz. Hiszem, nem lesznek sikertelenek oda intézett lépéseim, hogy e részben köztünk s kegyetek között különbség ne tétessék.

Mikint van Tábornok ur elhatározva? Ha internatiójának vége lesz, el kívánja-e hagyni Törökországot, vagy nem?

'S ha igen, számíthatok-e hazafui közre munkálására?

Fiala 's Albert urak irtak nekem, hogy ha innen elmegyek, ne engedjem őket és sorsukat elfelejtetni. — Érzékenyen hatott reám aggodalmuk. De szívemnek nem vala figyelmeztetésre szükség. Az amerikai követség kérdést tevén, kiket óhajtok azon hajóra, mellyen magam menndek, felvétetni — még mielőtt azon urak levelét vettem volna, oda nyilatkozám: hogy ha Kmety tábornok, 's Fiala, Albert, Baróty, Tóth és Hollán urak az allepóiak közül vellem jönni akarandának; mint szinte mind azon mások is, kiket Ön Tábornok ur, kijelölendne, azoknak velelemi eljöhethetősébe különös érdeket és fontos-ságot helyezek.

Illy értelemben folynak részéről a lépések a portánál.

Morgan Commodore az Egy. Statusok Mississippii hadi gőzös Fregattjára tüzte fel kedvemért parancsnoki lobogóját; 's Aug. 10-ikén maga vezetendi a hajót Smyrnához.

Ha Tábornok ur (mit Isten ne adjon) vagy igaz magyarszivű; hü loyális társai közül akárki is török alattvaló akarandna definitive maradni, annak kívánsága természetesen legkevésbé sincs ezen lépésem által preocupaiva.

Ha ellenben a török földet elhagyni óhajtják, e tekintetben a következő esetek fordulhatnak elő.

1. Elszállításukról — töllünk külön a Török kormány határozand 's gondoskodandik.

Ez esetre azokat, kik netán elvannak határozva Hazánk érdekében munkásságukat vezérlésem alá folajánlani 's dispositiúra boosátani, azt kérem: tudósítsanak hová vitelnek vagy mennek. — A többi az én gondom.

2-ik eset: hogy együtt szállítatunk el. — Ez esetre nincs semmi más előintézkedésre szükség. Oh', mint fogok örülni e viszontlátásnak.

3-ik eset: hogy én elmegyek; 's önk sorsa szokott lassusággal még függöben marad (mi azonban alig hihető.) Ez esetben az olmenni óhajtok legyenek nyugodtak. Beoületszavamat adom, hogy azon pártfogást, mellynek saját szabadságomat köszönhetendem, meg nem szünök mindaddig mozgásba tenni, mig szabadságukat visszaadva s elszállításukat biztositva látandom.

Fogadja kedves Tábornok ur 's derék társai, e nyilatkozataimat, meleg barátságom jelül.

Óhajva várom becses válaszát, melly nekem tájékozással szolgáljon.

Nem tudhatván, mikor érkezhetik, az legjobb lenne azt duplicatumban küldeni, egyiket illy felső boríték alatt Constantinápolba: John P. Brown chargé d'affaires of the United States of America' — a másikat pedig Consulatusi uton az Angol vagy a mi még jobb volna, Amerikai Consulhoz Smyrnába azon utasítással, hogy ha még az Egy. Statusok Fregattja ott volna, kapitányának adja át számomra, ha pedig a hajó már el ment volna, küldje Stambulba a követ-séghez, ha csak töllem más értesítést nem kapna.

Aldja Isten Tábornok urat. Hidje velem, hogy még eljő az idő, midőn szenvedő hazánkat függetlenségben és szabadságban ujja születve látandjuk; 's azon érzéssel emlékezendünk vissza száműzetésünk szomorú napjaira, hogy a Népek Istenének utjai csodálatosak. —

Fogadja Tábornok ur 's fogadják derék társai szives hazafui üdvözetemet

barátja
Kossuth Lajos.

Görgey Petőfiről.

Budapest, július 23.

Petőfi emlékezetével együtt előtérbe lépnek szabadságharcunk ama nagy alakjai is, akik a nemzetet diadalmas csatákra vezették. Ezek közt van Görgey Artur is, az 1848—49-iki magyar hadsereg fővezére, aki csöndes visszavonultságban él visegrádi magányában. Mióta az ötvenes években megírta a maga igazolására nagy munkáját, nem nyult a tollhoz, pedig épp oly mesterien forgatja a tollat, mint egykor a kardot.

— Nincs többé mondani valóm a világnak, a világ se adhat többé semmit sem nekem, szokta volt mondani, amikor a mostani nemzedék meríteni szeretne élményeinek gazdag tárházából. De Petőfi emlékezetének a nyilvánosságok annyira kerülő öreg ur se állhatott ellen és hosszabb levelet irt a szabadságharc nagy költőjéről a *Neue Freie Presse* budapesti levelezőjének, aki egyébként gyakori vendég is Görgey István házában. Görgey levele így hangzik:

Visegrád, 1899, július 18.

Tisztelt uram és barátom!

Szeretreméltó levele újabb bizonyítéka annak a megingathatatlan jó véleménynek, amellyel az én képességeimet — hogy kívánságának megfelelhetek — sajnós, érdemtelenül, megtisztelti.

Es ezuttal kétszeresen nehezem esnék a visszaütés, mert Petőfi legkedvesebb emlékeim közé tartozik. Fájdalom, csak egyszer találkoztam vele s ez a találkozásunk is oly futólagos volt, hogy kevés szóval elmondható.

1849. májusban, mialatt Budát ostromoltam, jelentették nekem egy napon: Petőfi megjelent a főhadiszálláson, hogy tudassa, hogy Bem tábornok által rövid időre szabadságolva, egy ideig Pesten fog tartózkodni.

Kossuth államesinyje óta (a július 14-iki) mind sürűbben jelentkeztek a hadiszálláson idegen, nem az én parancsnokságom alatt álló tisztok. Ügyet se vettem rájuk, mert a jövő hadműveletek irányát és végső céljait kivéve nem volt titkolni valóm. Ezeket fenntartottam magamnak, egyébként a jelentkező uraknak teljesen szabad kezet engedtem a rájuk bizott és előttem ismeretlen feladatok teljesítésében. Még azt is kerültem, hogy ezeket az urakat bemutathassák nekem, mert magánkhallgatásokra kevés időm volt még kevesebb vágyakozásom személyes ismeretségükre.

Petőfivel azonban kivételt tettem. Vágytam szemébe nézni a költőnek, akinek élet-halálharcra hívó szózata az én lelkemben is erősen visszhangzott. Mellékesen reméltem, hogy egyet-mást megtudhatok ügyünk állásáról Erdélyben, ahol Bem operált.

Kérdéseimre röviden és velősen felelt. Ugy viselkedtem velem szemben, mint az oly férfi, aki nem túrné, hogy vele félvállról beszéljenek. Akkor többször volt már tűzben Bem alatt, aki megszerette őt és nem zivenesen bocsátotta el oldala mellől.

Nekem megtetszett ez az ember, akit már mint költőt szerettem, szerettem volna még szabadságideje alatt viszontlátni, de sietett és nem találkoztunk többé. De még ma is látom magam előtt, tele lelkesedéssel tekintésben és beszédében, amikor vezéréről beszélt, akinek oldala mellett kész volt életét is feláldozni a szabadságért, amelynek dalai is szóltak.

Sohasem láttam őt többé s csak Klagenfurtban tudtam meg, hogy a segesvári szerencsétlen nap után neve sem a halottak, sem a sebesültek, csak az eltűntek névsorában volt olvasható.

Vakitóan tündökölő meteor!

Aki látta őt, nem tudja, honnan jött, merre tűnt el.

De eltűnése után is még soká világít pályafutása az égboltozaton —

Ha e pár tollvonással valamiképpen szolgálatára lehettem, újra nagyon csodálkoznom kellene valami fölött.

Mély tisztelettel

Görgey Artur.

Készülődések.

Ugy a főváros, mint a vidék egyesületei részéről naponként érkeznek értesítések a Petőfi-Társaság elnökségéhez a Petőfi-ünnepben való részvétel dolgában. Ujabbban Gerlóczy Károly kir. tanácsos az országos magyar iskola egyesület nevében mint annak elnöke levélben tudatta a Petőfi-Társaság elnökségével, hogy az egyesület az ünnepben igaz szívvel és lélekkel vesz részt és felkérte felügyelő bizottságának összes tagjait, hogy a július 31-én vagy a Segesvárotól

mint a fővárosban tartandó ünnepekben vegyenek részt s ott az egyesületet képviseljék.

Nagy-Szalonta város képviselőtestülete e hó 21-én tartott közgyűlésében határozatilag kimondta, hogy a segesvári ünnepben a várost küldöttségileg képviselheti. A küldöttség tagjai lesznek Csorvássy István ügyvéd, Nagy József városi főbíró és Erdélyi Gyula városi főjegyző.

A Népszínház igazgatóságát, Porzolt igazgató távol lévén, Faludi Miklós és dr. Fodor Oszkár, a Népszínház titkára fogják képviselni.

A Fővárosi Nyári Színház 29., 30. és 31-én disz-előadást rendez, melyre Makó Lajos igazgató a Petőfi-Társaságot is meghívta.

Krassó-Szörényvármegye törvényhatósága a segesvári ünnepre küldöttséget meneszt. A küldöttség tagjait a napokban jelölik ki.

Békés vármegye közmívelődési egyesülete Petőfi Sándor halálának félszázados évfordulója alkalmából Mezőberényben e hó 30-án, vasárnap délelőtt 11 órakor az ág. ev. egyház Széchenyi-téri templomában diszülést tart a következő tárgysorozattal: élnöki megnyitói beszéd, Lukács György, Petőfi Sándor Mezőberényben, ifj. Jeszenszky Károly, elnöki zár-szó. Közgyűlés után felvonulás a piactéri Berényi (volt Petrics) féle házhoz, hol Petőfi Sándor három-szor és utoljára halála előtt két héttel (1849. július 5-től 18-áig) lakott. A közmívelődési egyesület kegyelete jelölt e házat Petőfi Sándort bronz reliefben ábrázoló emléktáblával kegyeletes ünnepek kíséretében jelöli meg. A Petőfi-Társaság az ünnepre koszort küld.

Lőcsé város polgármestere a Petőfi-házra szolgáló gyűjtések céljából külön bizottságot alakított, mely bizottság egyuttal e hó 30-án, Petőfi Sándor halálának 50-ik évfordulója alkalmából emlékünnepet fog rendezni.

Az Emke Bartha Miklós alelnök vezetése mellett nagyobb számú küldöttséggel vesz részt a segesvári ünnepben s a fehéregyházi Petőfi emlékre koszort küld.

Nagy-Küküllő vármegye választmánya Somogyi István alispán elnöklése mellett tartott ülésében kimondta, hogy testületileg vesz részt az ünnepben s evégből előkészítő bizottságot küldött ki.

A newyorki Petőfi magyar egyesület július 30-án szintén ünnepet szentel Petőfi Sándor emlékének. Az egyesület ezüst koszort is küld a segesvári Petőfi-emlékre a következő felirattal: „Petőfi Sándor dicső emlékének 1899. július 30-án — A newyorki Petőfi Sándor-féle magyar egyesület”. A koszoru már utban is van a Petőfi-Társasághoz.

A Petőfi-Társaság ma délután öt órakor Bartók Lajos lakásán (Szentkirályi-utca 22.) értekezletet tart, melyen összeállítják a budapesti és segesvári ünnepek programját.

A Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága és az Eötvös-újvárosi országos-egyesület a segesvári Petőfi-ünnepben Ujváry Béla vezetése alatt s az erdélyrészi tanítók részvételével koszort tesz a Petőfi-emlékre. A budapesti ünnepben pedig Somlyay József vezetése mellett szintén küldöttségileg vesz részt a két országos egyesület.

A kis-kőrösi Petőfi-ünnep dolgában tegnap a Petőfi-Társaság megbízásából és a Nemzeti-Szövetség képviselőtestületében Zseni József szövetség elnöke értekezletet tartott a kis-kőrösi irányadó férfiakkal s ez alkalommal abban történt megállapodás, hogy Kis-Kőrösön ezuttal csak egészen szűkebbkörű ünnepeket rendez, országos jellegűt majd csak szeptember 17-én. Ez a megállapodás pedig azért jött létre, mert Petőfi születésnapja e hó 30. és 31-én nagy vásár lesz, amelynek területébe beleesnek az ünnepség színhelye; a vásári zsvaj pedig megzavarná az ünnepi hangulatot.

KÜLFÖLD.

Dreyfus. A francia közvélemény már rég leszámolt azzal a levéllel, amelyet Vilmos császár állítólag Dreyfushoz intézett és józan ember aligha akad ma, aki meg ne volna győződve arról, hogy ez a levél ügyetlenül kieszelt hamisítás műve. Sok ember tőri azonban még a fejét rajta, hogyan lehetett a császár írását hamisítani. A *Petite République* most kiderítette, hogy a híres császárlevél az után a levél után hamisították, amelyet Vilmos császár a Boisdeffre vezérlete alatt lefolyt nagy hadgyakorlatok után intézett a vezérkari főnökhöz. Az idézett újság szerint a császár mellékelte e levélhez Hannibal hadműveleteiről irt fiatalkori munkáját. Kétségtelen, hogy a császár levelét Boisdeffre beleegyezésével használták föl a hamisításra. A Dreyfus-féle császárlevél első nyomai ugyanis az Intransigeantban található föl és közlésük néhány nappal

azután történt, miután Boisdeffre hadsegéde meglátogatta Rochefortot cellájában.

Páris, július 23.

Az *Aurore* és a *Matin* bizonyosnak mondják, hogy a rennesi tárgyalás augusztus 7-ikén fog kezdődni és a lapok szerint valószínűleg tíz napig fog tartani.

Páris, július 23.

A *Sicéle* és az *Éclair* Miklós cárnak Napóleon Lajos herceghez intézett táviratát, melyről a legutóbbi időben gyakran szó volt, hamisítottak mondják.

Oroszország haragja.

Budapest, július 23.

Most már a szerb kormánykörök sem titkolják, hogy monarchiánk és Oroszország jókara-tu tanácsokat osztogattak a belgrádi udvarnak, amely remélhetőleg megfontolatlan kíméletlenség-gel megtöltötte a börtönöket a radikális vezér-férfiakkal. A két nagyhatalom akciójához csatlakozott most Olaszország is, komolyan intve a fiatal királyt a radikálisok mértéktelen ildőzéstől. Talán lesz is foganatja a hatalmak beavatkozásának, annyival is inkább, mert Belgrádban, sőt az egész országban nagyon nyomott a hangulat a rémuralomra emlékeztető tömeges le-tartóztatások és a börtönbe vetett radikálisok bizonytalan sorsa miatt. Az üzleti élet pang és mindenki rettegve várja az események fejlődését. Nem csekély izgalmat kelt Oroszország magatartása, mely szemlátomást érezteti most haragját a szerb udvarral és a diplomáciai összeköttetés megszűnésével is fenyegetődik. Ott alkalmassint a Pétervárról visszahívott *Gruics* tábornok hitette el azt a nézetet, hogy az egész összeesküvés megrendelésre készült, hogy Milán annál keményebben végezhesen régi ellenségeivel, a radikálisokkal.

Pétervár, július 21.

A Milán ellen elkövetett merénylet nem egyéb, mint Milán összeesküvése Milán ellen, hogy valamely törvényes alapotlaljon a rá nézve kényelmetlen radikális néppárt ildőzésére és ki-irtására. A Puskin-ünnepélyek idején Stefanovic igazságügyminiszter, természetesen Milán megbízásából bizalmas barátját, Pero Todorovicot Pétervárra küldte annak kifürkészése végett, hogy mit csinál ott *Gruics* táborok, mit beszélnek pétervári körökben Milánról, végre, hogy mint gondolkozik az orosz kormány. Komikusan hangzik, hogy éppen *Knezovicot* szemelték ki a radikálisok akaratauk végrehajtójául. Ha komoly szándéka lett volna Milánt meggyilkolni, kényelmesen megtehette volna mint fűrdőszolga. Egyszer azt mondják, hogy *Knezovic* a merénylet előtt Bukarestbe utazott, hogy ott találkozzék a radikálisokkal, másszor meg azt híresztelik, hogy Karagyorgyevics híveivel jött össze. Az egyik épp oly hazugság, mint a másik. *Knezovic* csak azért utazott Bukarestbe, hogy az igazi Todoroviccsal és Milán egyéb ügynökeivel találkozzék. Junius 22-ikén újra Belgrádba érkezett és másnap meg-jött Todorovic is. Junius 24-ikén világos nappal Belgrád legélénkebb utcáján történt aztán a me-rénylet. Minden különösebb vizsgálat nélkül rá-ismert Milán az ellenségeire, egyszerű dolog, hisz maga vett részt a merényletben. A merénylet zsebeiben megtalálták a radikálisok névsorát is. *Knezovic* revolvere vak töltésekkel volt megtöltve. Azt a négy golyót, melyet állítólag Milánra süttött el, nem találták sehol sem. A király jelentése azt állítja, hogy Lukits megsebesült a vállán; ez is hazugság, Lukits vigan sétál már Belgrád utcáin. Őt sem érte golyó, mert egyszerűen nem volt. A gyanúsított radikálisok házaiban sem találtak semmit. A foglyokkal kegyetlenül bánnak, irtózatosan kinözzák és koplaltatják őket. És a mikor családjuk panaszkodik, a rendőrprefektus azt válaszolja nekik:

— Adjatok hálát az Istennek, hogy a fog-lyok még a földön fekszenek.

Pétervár, július 22.

Mescserszki herceg, a *Grasdanin* kiadója a belgrádi merényletről ezeket írja:

A kormány szerbiai képviselője már rég el-hagyta állomását, habár csak hivatalosan. Cél-szerű volna és az orosz politika korábbi ha-gyományainak felelne meg, ha a szerb királysá-gát saját sorsára hagyják annak jeléül, hogy a kormány megveti mind azt, a mi ott történt. Oroszországra nézve aligha volna kényelmes a passzív szereplés teréről az aktív szereplésre térni

át és követelni Milán eltávolítását Szerbiából. Az orosz politika hagyományai azt követelik, hogy Oroszországnak jelenleg ne legyen képviselője Belgrádban.

HIREK.

Budapest, július 23.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Július 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fűrdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgáljon szíves tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a címváltozásról értesül, nyomban az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztassanak tehát egy rövid levelezőlapnak felhasználásától akkor se visszaradni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigorúan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— Személyi hírek. A dán király ma délelőtt Münchenben át Gmundenbe utazott. — Lukács László pénzügyminiszter Gastein fűrdőbe érkezett. — A föld-mívelésügyi miniszter 25-ikén a rendes keddi kihall-gatást hivatalos távolléte miatt nem tartja meg. — Báró *Aehrenthal* pétervári osztrák-magyar nagykövet György trónörökös nagyherceg temetésére Pétervárra utazott.

— A budapesti tudományegyetem tisztikara. A hivatalos lap mai száma jelenti: A vallás- és köz-oktatásügyi m. kir. miniszter dr. *Ponori-Therewek* Emil ny. r. tanárnak az 1899—1900. tanév tartamára a budapesti tudományegyetem rektorává, dr. *Berger* Ev. János ny. r. tanárnak a hittudományi, dr. *Timon* Ákos ny. r. tanárnak a jog- és államtudományi, dr. *Klug* Nándor ny. r. tanárnak az orvostudományi, dr. *Fröhlich* Izidor ny. r. tanárnak a bölcsészettudo-mányi kar dékánjává, dr. *Lenyel* Béla ny. r. tanár-nak a bölcsészettudományi kar prodékánjává, nem-különbö dr. *Genersch* Antal ny. r. tanárnak az orvostudományi kar jegyzőjévé történt megválasztá-sukat jóváhagyó tudomásul vette és nevezetteket e tisztségükben, az 1899—1900. tanév tartamára, megerősítette.

— Új családnev. A király a személye körüli miniszter előterjesztése folytán megengedte, hogy *Simaházy* Tóth László államvasuti mérnök magyar nemességének és „simaházy” előnévnek épségben tartása mellett, családnevét *Simaházyra* átváltoztathassa.

— Arany János szoba Nagy-Szalontán. Az Arany Jánostól maradt ereklyéket a költő szülőváro-sában, Nagy-Szalontán, a *Csonka-torony* egyik termé-ben helyezték el s melyet róla *Arany-szobának* neve-ztek el. Az ünnepélyes felavatás e hó 27-én lesz. Az ünnepen a Petőfi-Társaság is képviselteti magát és díszes koszorút küld.

— A szervita ünnep. A szervita atyák templomában e hó 25-én és 26-án ünneplik meg nagy szertartásokkal a templom védőszentjének, szent Annának nevenapját. Kedden, 25-én délután zenes litánia lesz, amely után másnap, szerdán következik a tulajdonképeni bucsu. Reggel 8 órákor csendes misek lesznek, amelyeket fél 10 órákor német szent beszéd követ. Tíz órákor tartják meg a zenes nagy misét s litániával fejezik be az ünnepet.

— Magyarok sorsa Romániában. A súlyos gazdasági válság következtében Romániában minde-nütt nagy a nyomor, különösen a munkások köré-ben óriási az inség. A foglalkozás nélküli munkások első sorban a külföldiek ellen fordulnak, akik őket a munkából kiszorítják. Különösen a *székely munkások* ellen irányul a román munkások haragja, mert azok olcsó ár mellett igen jó munkát végeznek, dolgo-sak és megbízhatók, holtt az olák munkás ügyességre nézve is sokkal hátrább áll, mint a magyar. Több helyütt, így a galaci és brajli kikötőben az olák munkások a hatósági kezeket felkérték, hogy ren-dejék el, hogy a hajók ki- és beraktározásánál az olák munkásoknak előnyt adjanak. A kormány által tervezett közmunkáknál kizárólag benszüllött román munkások fognak alkalmaztatni; egyébként is min-denütt ezeknek adják az elsőbbséget, amiért is az idén Romániába jött székelyek keresetre nem tehet-nek szert; a legtöbb esetben már csak azért is kénye-telenek csalódottan visszatérni, mert a román mun-kások erőszakoskodásától tartanak.

— A titokzatos hajó. Amikor Bergenben az *Iphigénie* francia iskolahajó árboceára felvonták a német császár lobogóját, egy harmadik idegen hajó vetett horgonyt a bergeni kikötőben és utasai tanui lettek azoknak a lelkes ünnepe-sgeknek, amelyet a német császár a Hohenzollern hajón a francia tengerészek tisztelőire rendezett. Nemsokára azonban a rejtélyes hajó elhagyta a kikötőt és tovább folytatta útját a norvég partok mentén. A hajó Eugénia császárné „Thistle” yachtja volt és III. Napoleon özvegyén kívül Murat és Murat hercegnő és a Napoleonnak né-hány hivo utazott rajta.

— A gyermekvédő kongresszus. Olaszország részvétele a budapesti gyermekvédő kongresszuson impozánsnak ígérkezik. Báró *Scander* Levi Firenzében külön bizottságot szervezett e célra, mely igen tevé-kenyen működik. Azonkívül lovag *Óváry* Lipót ha-zánkfia, az Országos Levéltár aligazgatója közvetíté-sével az összes nagyobb olasz napilapokban terje-delmes cikkeket jelentek meg a budapesti kongresz-szusról. Ennek következtében már eddig is több, mint 30 olasz ügybarát váltotta meg tagsági jegyét, köztük néhány volt miniszter, több képviselő s más notabilitás. Az érdeklődést részben megmagyarázza az, hogy a budapesti megelőző hasonló ükon-gresszust 1896-ban Firenzében tartották meg.

— Borzalmas kazánrobbanás. Bécsből táviratozzák nekünk, hogy az *Adler* osztrák-ma-gyar torpedónaszád parancsnokságának és a pólai császári és királyi kikötői admirálisának távirati jelentése szerint, tegnap az *Adler* torpedónaszádon a curzoi csatornában, Toreola-sziget közelében, kazánrobbanás történt. Angers-helmi *Grabmayr* Móríc sorhajózázsól, *Deotto* Jó-zsef gépjegység, *Spiegel* Antal és *Ulipic* Mik-lós gépjegységek és *Miljak* főfűtő életüket vesztették, *Kocian* kormányos pedig és *Muscardin* I. osztályú matróz megsebesültek. A hajólegénység többi része biztonságban van. Az *Adler* torpedónaszádot a robbanás után a víz a partra hajtotta és most a tufferai öblben Toreola szigeténél északnyugoti végén horgonyoz. A robbanás oka valószínűleg a ka-zánburkolat elszakadása. A robbanás a *kazán* a *tengerbe* röpítette és a hajótestet is erősen megrongálta. Azonban több hajót küldtek ki segély-nyújtás végett. A holtakat és sebesülteket a „Kornet” torpedóhajó *Spalato*-ba vitte. Az *Adler* 90 tonna tartalmú I. osztályú torpedónaszád. A legutóbbi három hónapban Dalmácia déli részén partmentő utakat tett postagalamb gyakorlatokat végezve. A torpedónaszád parancsnoka *Schwarzl* Camillo sorhajóhadnagy, a hajólegénység lét-száma 2 tiszttel együtt 16 ember.

— A jégfelhők ágyúzása. A kísérletek, melye-ket az idén több vidéken, különösen Stájerország-ban, de hazánkban is a jégfelhők lövöldözésére esz-közöltek és a szerzett tapasztalatok, melyek szerint az ágyúzás utján egész vidékek termését lehetet a jégveréstől megmenteni: a vasmegegy gazdasági egye-sület arra birták, hogy gyakorlatilag foglalkozzék ezzel, a magyar gazdaközönség érdekeire nézve oly fontos kérdéssel. A bemutatott tervezet szerint a védekezés megszervezte jól szervezett ágyute-lepeknek egész láncolata által történék. Egy-egy ágyutelepen három-öt mozsarat és egy hangosó-vet helyeznének el a kellő mennyiségű puskaporral; úgy, hogy a telep, melynek iránya felé közeledik a jégfelhő, megkezdend a lövöldözést és megadná a jelt a legközelebbi állomásnak, mely azt folytatná stb. A szerzett tapasztalatok szerint az ágyúzás a felhőket annyira összekeveri, hogy a jégképződés teljesen megakadályoztatik. A cél érdekében szüksé-ges volna, hogy a hadügyminiszter az előállításá-ron 35—40 forintért engedné át a puskapor méter-mázsáját. A terv a gazdák körében nagy rok-on-szenvvel találkozott és a gazdasági egyesület külön bizottságot bízott meg a kérdés tanulmányozásával, azzal az utasítással, hogy már a jövő tavasszal lehessen létesíteni a védőtelepeket.

— Halálozás. *Jászladyban* a múlt héten helyezték örök nyugalomra öv. *Száva* Lajosné 75 éves korában. Nagy idők tanuja volt a boldogult, egyike ama lelkes fiatal jász menyecskének, kik a forradalom idejében a Hatvan alatti rozsi hirbe jött s visszavonuló „jász-csapatot” piszkálással és mesze-lőkkel fellegyekezőre vártak a község alatt s be nem eresztettek mindaddig, míg meg nem ígérték velük, hogy a cserbát ki fogják közszerűlni. Lett is foganatja a harcias fellépésnek, mert néhány nap mulva *Jászladyból* egész kis hadsereg szervezkedett és vonult *Berzsb* alá a rákok ellen.

Jurénk Viktor m. kir. állami gazdasági intéző, július 21-én rövid szenvedés után Pozsonyban meghalt.

— A tótok tiltakozása. *Liptó-Szent-Miklós*-ról táviratozza tudósítónk: A tótok ma *Liptó-Szent-Miklós*-on négyülést tartottak abból a célból, hogy tót képviselőt válasszon a kerület. A gyűlésen *Jobb* Gyula főszozolgabíró képviselte a hatóságot. *Ruzsiakon* és *Kuttikon* kívül valamennyi szónokot többször rendreutastotta. *Salva* szerkesztőtől pedig megvonta a szót.

— **Földadó-elengedés elemi károk miatt.** A közigazgatási bíróság szüneti tanácsa *Wekerle* Sándor elnöke alatt és *Benedek* Sándor ítélobíró előadása mellett tegnap tartott ülésében több, elemi kárból támasztott földadó-elengedési ügyet tárgyalta, s oly elvi fontosságú határozatokat hozott, amelyek gazdaközönségünket bizonyára érdekelné fogják. Így: 1. K. községben 1898. július hó 31-én jégeső volt, amely a pénzügyigazgatásnál 8 napon belül bejelentett, de a községi közegek késedelmes eljárása miatt a kárfelelő nem történt meg idejében. Ez okból a pénzügyi hatóságok az adóelengedést megtagadták. A közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a kár utólagosan felveendő s a földadót el kell engedni, mert a hatósági mulasztás sem a károsult felek törvényadta jogát nem érintheti, sem pedig a kir. kincstár jogosulatlan előnyére nem szolgálhat. 2. I. község határát 1898. augusztus havában árvíz borította el. Ebben a káresetben a közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a helyszínén törvényellenesen felvett kárjegyzék kiigazításának helye van, hogy a már betakarított buza és árpaternyékre nézve adóelengedés nem igényelhető és hogy ha a réteken csakis a sarjuterem ment tönkre az árvíz következtében, a földadónak csupán egy harmadrésze engedhető el.

— **Gyilkosság az utcán.** Ma hajnalban rémes segélykiáltás verte fel a keleti pályaudvar környékének csendjét. A kiáltás a Csömöri-ut felől hangzott. A Verseny-utcában cirkáló rendőrfőrajt sietve futott a hangok irányába. A Csömöri-ut és a Nefelejcs utca sarkán a járdán egy embert találtak vérben fagyva. Melléből ömlött a vér, hatalmas kézzurás tátongott a szíve táján. Két férfi állott mellette, akik segíteni igyekeztek rajta. Őket is a segélykiáltás csalta oda. Amikor a rendőrök odaértek még elt a szerencsétlen ember, de már csak hörgött és mire a mentőkocsis odaért, meghalt. A rendőrök a nála talált iratokból megállapították, hogy *Németh* Gabornak hívják és harmincéves ácslegény. A rendőrség kinyomozta, hogy *Németh* az éjszakai több pajtasával együtt át-dorbozta s így valószínű, hogy utközben összeveszték és a vita hevében egyikük kést rántott és *Németh* agyonszúrta. *Németh* holtestét beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe, a gyilkost pedig nyomozzák.

— **Megbüntetett szocialisták.** Mint megírtuk, a rendőrség legutóbb a „Népszava” szerkesztőségében házkutatást tartott, mely alkalmammal pénzt és üzleti könyveket foglalt ott le. *Tóth* Lajos VIII. kerületi rendőrkapitány most tiltott gyűlést tartott *Baron* Edét, a *Népszava* kiadóhivatalának főnökét, *Garami* Ernőt, a *Népszava* szerkesztőjét, *Waltner* Jakab párttitkár, *Felczeder* Ágoston kiadóhivatali tisztviselőt egyenként 10 napi elzárásra vagy 100 frt pénzbüntetésre ítélte. A megbüntetett szocialisták az ítélet ellen felebbezték.

— **Házasság.** *Ligeti* M. *Miklós* július 23-án délelőtt féltízkor esküszik örök hűséget a *Dobány-utcai* zsidó templomban *Csengeri* *Margit* kisasszonynak.

— **Bejelentett öngyilkosság.** A IV. kerületi kapitányság ma egy Budapesten feladott levelet kapott, amelyben egy *Ildikó* nevű bécsi színésznő bejelenti, hogy öngyilkossá lesz.

Nekem állt a világ! — írja. — 16 éves, fess, sikkes leány voltam, megismerkedtem egy főhadnaggyal... Az azt kívánta, hogy hagyjam el a színészpályát... de mást szeretett... Az édes szerelm kerget a halálba. Megtalálnak Bécsben a *Barány*-szállodában. Magas, karcsú, szép leány vagyok. Vége, vége mindennek. Isten veletek!

Ildikó, bécsi színésznő.

A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket, bár nagyon valószínű, hogy az *Osváth*-féle névjegyhez hasonló tréfáról van szó.

— **Meggyilkolt bíró.** A heves megyei Orosziban meggyilkolták *Barna* Antal bírót és most messze környéken e büntény foglalkoztatja a népet. Az eset részletei a következők:

Toldy Pál valamikor jómódu gazda ember volt Gyöngyösön. A mostoha viszonyok azonban őt is súlyosan érintették, úgy, hogy meglévő kis vagyona kaja dobszóra került. Orosziban feles buzája volt vetve, amelyet azonban szintén elárvereztek, mibe ő sehogys sem akart belenyugodni. Elhatározta tehát, hogy bármi történjék is, ő a buzáját haza hozza és e célból e hó 17-én este maga mellé vette *Kovács* László gyöngyösi kapáslegényt. Vasvillával fölfegyverkezve utnak indult Oroszi felé és a buza-földre érve, hozzáfogtak a már elárverezett buza felrakodásához. Az új tulajdonos *Novák* József orosz gazda ember neszét vette a dolognak, hogy az ő buzáját szállítják Gyöngyösre, azonnal az előjárósághoz futott és meggátolni kérte a nyilvánvaló lopást. Már éjjel 11 órára járt az idő, de az előjáróság mégis kiment a helyszínre. *Barna* Antal bíró maga mellé vette a csószát és a segédjegyző kíséretében kiment a buza földre, ahol felszóllította *Toldy* Pált, hogy hagyja abba a buza szállítását, mert ez már törvényesen *Novák*nak a tulajdona. Ebből szóvaltas kerekedett és midőn a segédjegyző a csószával megakart akadályozni a buza elszállítását, *Toldy* Pál a vasvillával beleszurta a segédjegyző karjába. Ekkor *Kovács* László, kit *Toldy* magával hozott, hirtelen elkante a segédjegyző vadászfegy-

verét és midőn a bíró a segédjegyző segítségére sietett, *Kovács* László lelőtte a bírót, aki nyomban összeesett. A golyó a koponya csonton hatolt keresztül és feltelentül halálos volt. A két gonosztevő ekkor megugrott, de már másnap reggel megvasalva kísérték át őket a járásbíróóság börtönébe. A bírót még élve szállították haza lakására, de másnap délelőtt kiadta lelkét. Mindenki jóra való derék, becsületes embernek ismerte a bírót, aki hivatásának áldozata lett.

— **Grófné és szakácsné.** A párisi előkelő társaság mostanság azon a kacagató eseten mulat, amely *Fontenay* grófné és a szakácsnéja közt játszódott le. A grófnőnek három év óta, amely páratlanul ügyes, épp oly kiállhatatlan szakácsnéja volt, akinek szeszélyeit és rossz nyelvét is megadással tűrte a jó konyháért lelkesedő férje kedvéért. Nemrég elutazott a gróf és távolléte alatt *Mlle Louise*, a szakácsné oly szemtelenül viselkedett, hogy a grófné végre kifogyott a türelemből és felmondott neki. Meglehetősen kellemetlenül érintette azután a grófnőt, amidőn másnap diadalmas ábrázattal jelentette a szakácsné, hogy Y... báróné bizonyosan meg fogja fogadni, akinek férje szintén sokat ad a jó konyhára.

— **Asszonyom,** fejezte be jelentését a szakácsné, orrát szemtelenül fitoritva, kiállt majd számomra egy bizonyítványt. Nem a főzési képessésemről, ez eléggé ismeretes, hanem hogy becsületes, megbízható cselédje voltam. — *Mlle Luise* mindenestre valószínűs tökélyt fejt ki a legpikánsabb mártások elkészítésében is, de egyéb téren nagyon fogyatékos nevelésben részesült. Nagy nehezen letudja olvasni a nyomtatott betűt, de az írott betűk rejtélyes hieroglifje gyanánt tűnnek fel előtte. *Fontenay* grófné gyorsan megírta a bizonyítványt és a szakácsné azt szó nélkül zsebreavágva, elsielt vele Y... bárónéhoz, abban a reményben, hogy ez a bizonyítvány a legjobb ajánlólevél a báróné jól jövedelmező konyhába. De mennyire bánt a konyha tündére, amidőn a báróné kétszer is átolvasván a grófnő irását, hangosan felkacagott és egy elutasító kézmozdulattal így szolt hozzá:

— Édesem, attól tartok, hogy magát én nem használhatom. Talán másutt szívesen látják.

Az a bizonyítvány, amelyen a báróné oly jóízűen nevetett, így szolt:

Én, *Fontenay* grófnő ezennel elismerem, hogy három esztendőig voltam *Louise* Girot, a zseniális szakácsné szolgálatában és hogy mindenkor megtettem mindent, hogy összes igényeit kielégíthessem s iránta a legalzatosabb jóindulatomat kimutathassam. Nagyon fáj, midőn rájöttem, hogy furcsa temperamentuma miatt nehezen tudok vele megférni, mégis újra meg újra megkísértem, hogy megnyerjem jóindulatát, mert mártási, melyeket férjem annyira szeretett, csakugyan kitűnök. Szerettem volna még nagyon sokáig *Mlle Girot* szolgálatában maradni, habár érzényemet és türelmemet állandóan korlátlan szabadsággal igénybe vette. Becsületessége dolgában minden megjegyzéstől tartózkodom. További felvilágosítást szívesen ad — *Comtesse* de *Fontenay*.

A szakácsné természetesen a bíróság előtt keresett elégtételt és az pénzbírságban el is ítélte a grófnét, de oly csekély összegben, a mennyit a tréfa a grófnénak megért.

— **Egy munkás holteste.** Ma reggel a régi lövészgyűlésben a cirkáló rendőrfőrajt egy utolsó fán egy 45–50 év körüli munkás embert talált felakasztva. Már néhány nap előtt követhette el az öngyilkosságát, mert egy elhagyott területen csak ma találták meg. Írást vagy más efélet, amiből személyazonosságát meg lehetett volna állapítani, nem találtak nála. Holtestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Tettenért betörő.** *Csikos* István 1099. számú rendőr az éjjel cirkálás közben észrevette, hogy a Szabolcs-utca 2. szám alatt levő cipészüzletben világosság van. Rögönt betörőket gyanított és gyanúját közölte *Gadl* István rendőrelőőrrel, aki az őrzőket ellenőrizni ment arra. Az üzlet környékét megvizsgálva észrevették, hogy az üzletnek az udvar felé eső részén a falba nyílás van törve. Behatoltak az üzletbe, ahol *Tamás Kovács* István 27 éves csavargót éppen abban a pillanatban léptek meg, amikor az összeharagolt árukat csomagba kötve, menekülni akart. A tettenért betörőt letartóztatták.

— **A féltékenység áldozata.** *Kisbura* István napszamos nagyon féltette a kedvesét, különösen *Gere* János betonmunkástól. Ma reggel *Kisbura* element *Gere* Garay-utca 13. szám alatt levő lakása elő és a kapu alatt lesbe állt. Amikor megpillantotta vetélytársát, ráugrott és kését *Gere* nyakszirtjébe dőfte. A szerencsétlen áldozat eszméletlenül rogyott a földre, a merénylő pedig megszökött. Gerét a segítségül hívott mentők a Rókus-kórházba vitték.

— **Halászlát folyóirat.** *Darányi* Ignác földmívelési miniszter, aki hazánk halászlátj érdekének emelésére újabb időben különösen nagy gondot fordít, elhatározta, hogy egy halászlát folyóiratot indít meg, még pedig dr. *Lendl* Adolf *A Természet* című állattani és vadászati folyóiratával kapcsolatban. *A Természet* előfizetői ezt a halászlát lapot díjtalanul fogják ez év szeptember hó 1-től kapni. *Landaraf*

János országos halászlát felügyelő vállalta el a halászlát folyóirat szerkesztését s így előre látható, hogy egy derék szaklapot kapunk, amely, mint *A Természet*, két hetenkint és illusztrálva fog megjelenni.

— **A Természet** állattani, vadászati és halászlát folyóirat, megrendelhető a halászlát mellékletével együtt dr. *Lendl* Adolf intézetében (Budapest, II., *Donáti-utca* 7.) évi 3 forintért. Kéthetenkint jelenik meg, bő és érdekes tartalommal, illusztrálva és csinos kiállításban.

— **Ős-Budavára.** Ma hétfőn *Signor* *Ghezzi*, a világ híri olasz átváltozó művész új alakításai a 10 óras variétéban. A házi tanító című kedve bohózat este órákor adatik.

— **Katonazene és cigánymuzsika.** A *Telefon* *Hirmondó* ma (hétfőn) este felváltva közvetíti hallgatói szórakoztatására két cigánybanda és katonazenekar hangversenyét.

Mócsa No. 2.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, július 23.

A mócsai emberkinzásnak párja akadt a bácsavármegyei *Topolyán*. Az odavalló szolgabírósalvami ellopott ágynemű miatt négy embert letartóztatott, akiket aztán a topolyai rendőrök állati brutalitással fogtak vallatóra.

Július 17-ikén a topolyai szolgabírósalvami letartóztatta *Berta* Péter, *Kecskés* István, *Rákó* Farkas zentai és *Szell* József csókai lakosokat. Azzal gyanúsították ezeket az embereket, hogy amidőn a topolyai vásár után egy szállási lakótól szénát vásároltak, ellopják tőle az ágyneműjét. A gyanúsított embereket *Topolya* és *Zenta* között fogták el a topolyai rendőrök és bekísérték őket *Topolyára*, ahol megkezdődött a kivallatás.

A négy embert a rendőrök guszba kötötték oly módon, hogy az összeláncolt kezeket és lábokat keresztül egy farudat helyezték el, hogy a földig görnyedjék háttal, összezsurugított testtel a földön vonagló emberek lehetőleg gyorsan valljanak. Mivel azonban az egész dologról mitsem tudtak, a rendőrök a földön guszban vonagló embereket félrukták. A rugás után a fejük lefelé, a lábuk az ég felé meredt, ekkor lezuhattak lábukról a cipőket és több mint négy óra hosszat bikacsékekkel véresre verték mezítelen talpukat. Akinek pedig már erősen vérezett a megdagadt talpa, annak a bajuszát, szakállát kisebb csomókban tépték ki. Az egész műtét alatt, hogy ne ordithassanak a vádlottak, szájukat és orrlyukaikat rongyokkal tömték be, ezenkívül arcukra is ráültek és úgy verték őket. Valóban csodálatos, hogy egyik-másik meg nem fulladt.

A megkínzott emberek irtózatossá fájdalmukban a földet harapták. Ekkor egyikük, hogy tovább ne kínozzák, azt mondta, hogy vallani fog. Nem jutott más hírtelen az eszébe, hát azt mondta, hogy a párnaikat ők *Deutsch* Mór zentai tollkereskedőnek eladták százharminc forintért.

Erre a vallomásra négy topolyai rendőr elment *Zentára* és bejelentette *Bán* Lajos alkaptánynak az esetet, aki most *Rezsny* főkapitányt helyettesíti.

A vallomás szerint orgazdáról volt szó, akinél a rosszhiszeműség ki is lehet zárva, az alkaptány megidézhető volna *Deutsch* Mór, aki tisztességes, becsületes adófizető polgára *Kulának*. Ám az alkaptány egy kisbíróval elkísértette a négy topolyai rendőr *Deutsch* lakására és a szerencsétlen embert, — akinek az ártatlansága előrelátható volt, — a város legnépesebb utcáján kísérték gonosztevő mójára a városházára.

A városházán fél kilenctől délutáni fél egy óráig volt elzárva *Deutsch* Mór anélkül, hogy *Bán* alkaptány szükségesnek tartotta volna kihallgatni. Ugy határozta el az alkaptány, hogy *Deutsch* Mór éppen úgy, mint a vádlottakat, vasraverse fogják a topolyai rendőrök beszállítani *Topolyára*. Ez azonban nem történt meg, mert időközben *Deutsch* Mór barátai dr. *Hajdu* Dezső ügyvédet megbízták, hogy világosítsa föl az alkaptányt eljárásának a jogtalanságáról.

Deutsch kedden reggel *Topolyán* személyesen jelentkezett. Vele együtt érkezett *Topolyára* nagybátyja, *Deutsch* Adolf, zentai földbirtokos, aki kérte a vizsgálóbíróit, hogy eresztek szabadon ártatlan öccsét. A rimánkodás a vádlottak kedvező vallomása dacára sem használt, az sem használt, hogy *Deutsch* Adolf ötezer forint készpénz biztosítékot ajánlott föl a vizsgálóbíróknak azzal a kikötéssel, hogy ha csak ötven krajcárt is lopott az öccsace, akkor lemond az ötezer forintról.

Deutsch Mór a vádlottakkal együtt vasraverse fegyveres csendőrökkel szállították *Szabadkára*. Szabadkán két teljes napig volt vizsgálati fogságban, míg végre péntek este, mint teljesen ártatlant szabadlábra helyezték.

Az ágynemű ellopásával gyanúsított embereket — mint a vizsgálat alatt kiderült — *Deutsch*nek soha életében sem volt dolga. Csúpn egykük ösmerte *Deutsch*ot névről. ez vallott *Deutschra*. Amikor a

vizsgálóbíró megkérdezte, hogy mert egy ártatlan embert belekeverni a dologba, így felelt:

— Még az édesapám is kíméltem volna, csak hogy megszabaduljak a kínzóskótlótól.

Erre mind a négyen bevallották, hogy *Deutschot* nem ismerik, semmit sem adtak el neki, csak hogy valamit kellett mondaniuk, mert különben még hetekig kínozhatták volna őket.

Ezután valamennyiüket szabadlábra helyezték.

A vérlázító esetről jelentést tettek az alispánnak, az igazságügyminiszternek és a belügyminiszternek.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Théâtre-Géant-Columbia.** Párisban épül az Avenue de la Grande Armée végén a világ legnagyobb színháza a Théâtre-Géant-Columbia, amelynek terjedelme felülmúl minden eddigi színházat. Kolossy-Királyffy építette, aki Amerikánál minden nagyobb városát bejárta óriási társulatával. Az új színházban egy drámát adnak, amelyet a keresztes hadjárat idejében játszódnak. A darabban ballet is van, amelyet *nyolcszáz* ballerina táncol egyszerre a színpadon, amely oly rengeteg nagy, hogy a közepén egy 1800 méter kerületű vízmedence van, amelyen egyszerre egy nagy flotta tünik a nézők szemei elé. A dráma első felvonása Bizancot mutatja. A második felvonás Afrika egy gazdag királyságába vezet a nézőt, a harmadik rész pedig XIV. Lajos káprázatosan csillogó udvarát mutatja be. *Kolossy-Királyffy*, akit a párisi néphumor Kolossal-Királyflynak mond, *hatezer* szereplőt szerződöttetett.

Szívének mélyéből támadó legőszintebb hálánkat fejezzük ki mi mindnyájan egy hadseregben állva a művészek és oktatók dandáráival, Kegyelmességet tekintjük nemzeti közművelődésünk fővezérének.

Az Ég segítse, a Nemzet foganatosítsa Kegyelmességet hazánk jövőjére áldásként ható alkotó törekvéseit: nevével új korszakot tiszteljen meg a késő nemzedék.

**** Vidéki színészet.** *Rakodczay* színtársulata — mint levelezőnk írja — a napokban fejezte be a színi évadot Mezőtúron a *Gyurkovics lányok* előadásával, amelyben a társulat kitűnő primadonnája, H. Novák Irén aratott nagy sikert, mint Mici. Kiváló alakítása volt ezenkívül Faust Margitja is. Kivül Székely Renée, a társulat jeles hősnője, továbbá a férfiak közül *Rakodczay* igazgató, *Morvay*, *Bándy* és *Gulyás* voltak a mezőtúri közönség kedvencei. A társulat Mezőtúrról *Nyirbátorra* tette át állomáshelyét, ahol holnap kezdi meg az előadásokat Lilivel, amelynek címszerepét H. Novák Irén játssza.

**** A Dalos-színház műsora.** Hétfőn: *Tulipán szigete. Fauszt-paródia. Háromcsőrű kacsa.* Kedden: ugyanez. Szerdán: *Háromcsőrű kacsa. Hamlet-paródia.* Csütörtökön: *Tulipán szigete. Fortúnó dala. Hamlet-paródia.* Pénteken: ugyanez. Szombaton: ugyanez. E hó 30-án, Petőfi halálának 50-ik fordulójára alkalmából ünnepi előadást rendez a Dalos-színház igazgatósága, előadják ugyanis a *Petőfi* című látványos színművet, melyet az igazgatóság ez ünnepi alkalomra íratott.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Magyar Jogássegyleti értekezések. A tiszteletes verseny leküzdéséről szóló német törvény és az ennek alapján kifejlesztett joggyakorlat. Irta dr. Szakolczai Árpád. Franklin-Társulat kiadása. Ára husz krajcár. — A kontradiktórium elővívizsgálótról. Fordította dr. Bercezi Antal. Franklin-Társulat kiadása. Ára husz krajcár. Megrendelhetők a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

Programkérdések. A hozzánk beérkezett iskolai értesítők közül programtárogatosan felemlítjük itt azokat, amelyeknek programtervezése tudományos vagy pedagógiai szempontból érdekes:

Székelvudvarhelyi ev. ref. kollégium: A műhallada a német költészetben, írta Fejes Áron.

Miskolci ev. ref. főgimnázium: A képzőművészek kifejlődése Bajorországban, írta Kiss Lajos.

Nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollégium: Károlyi Zsuzsanna fejedelemasszony, írta Bodrogi János.

Verecsi állami főreáliskola: Malherbe, írta Koválik János.

Csikmegeyi gazd. felső népiskola: A gazdasági felső népiskoláról, írta T. Nagy Imre.

Szilágyosmlyői minorita-gimnázium: Milyen volt a magyar története középkorában? Irta Balint K. J.

Művészvilág. A *Művészvilág*, amelyet *Rudnai Győző* szerkeszt, tartottató programját; az lett, a mit ígért: a modern művészeti áramlatok újságja. Ennek a kitűnő folyóiratnak most jelent meg a nyolcadik száma, gazdag tartalommal. A művészi értékű képeken kívül érdekes a szövegrésze is az újságnak. *Calderson vallásos drámájáról* írt hosszabb cikket *Huszár Vilmos*, *Hajdu Miklós* a nyári irodalmi bíráló, *Krady Gyula* és *Kampis János* cikkein kívül két fordított novella, néhány szép vers, regényfolytatás, gazdag színház- és különféle rovat van a legújabb számban. A lap előfizetési ára egész

évre nyolc forint, egyes szám ára 35 krajcár. A szerkesztőség és a kiadóhivatal Podmaniczky-utca 1. szám alatt van.

VIDÉK.

— (Szomorú jelentés). Dr. *Náray Lajos* csanád-megyei főjegyző félévi jelentése behatóan foglalkozik azokkal a közigazgatási visszaélésekkel, melyek legutóbb derültek ki. A jelentés fájdalommal emlékezik meg a megye közigazgatásában előfordult olyan jelenségekről, nagyobbértékű mulasztásokról s szabálytalanságokról, melyek a fegyelmi eljárás alkalmazását tették szükségessé. A belügyminiszter rendelkezése foganatosított vizsgálat folytán felfüggesztették a fegyelmi eljárásukat kapcsolatban a megye főpénztárosát és főszámvivőjét; amazt első fokon hivatalvesztésre, emezt 200 forint bírságra ítélték. Szól ezután a jelentés a Makó város közigazgatásában előfordult szabálytalanságokról, melyek miatt az eljárást egyesek ellen már befejezték, más irányban még folytatják. Fegyelmi ítélettel sújtották a város polgármesterét, számvivőjét, főmérnökét s egyik gazdáját; az árvászéki ülnököket s a városi ügyészt felfüggesztették hivataluktól. Újabb fegyelmi alatt áll a polgármester, főmérnök, árvapénztáros és két irodatiszt. A városi közigazgatás bajainak felsorolásával — úgymond a jelentés — nem halgathatjuk el azt az anomáliát, mely egyrészt az aránytalanul csekély fizetésekben, másrészt a városi tisztviselők nyugdíjjal nem biztosított és így bizonytalan élet- és megélhetési viszonyaiban oly káros eredményekben jut kifejezésre. A községi jegyzők ellen is számos fegyelmi vizsgálat volt, így büntetve lettek a *kundgotai és tót-bánhegyesi jegyzők* hivatalos teendőik részint hanyag, részint helytelen ellátása miatt, a fegyelmi eljárást pedig a bizottság a *m.-csanádi anyakönyvvezető jegyző* ellen a kerületi anyakönyvi felügyelő panaszára szintén elrendelte.

SPORT.

***. Kassa-Bártfa.** Kassa és Bártfa-fürdő közt a kerékpár-sport kassai hívei kerékpár-versenyt rendeznek. A kerékpárosok, akik a versenyben részt óhajtanak venni, jelentésként be ebbseli szándékukat *Hastinger József*-nél, Kassán.

***. Automobil-verseny.** Münchenből telegrafálják: A müncheni bajor automobil-klub részéről Innsbruck és München közt rendezett automobil-táversenyt a versenyzőknek három zivatart kellett kiállaniuk, amely az utakat feláztatta és a menet idejét némileg meghosszabbította. Az első díjat az automobil-versenykocsik csoportjában báró *Dietrich* (Luneville) nyerte meg a legjobb eredményért, aki az Innsbruck és München közötti utat 5 óra 38 perc alatt tette meg.

***. Sloan.** Rettenetes egy ember a kis *Tod Sloan*, másképpen Amerika gyöngye, aki Angliában grasszál most szörnyen a turfvilágban. A 45 kilós emberke, miután összeveszett valamennyi jockey-társával, majd gorombaszkodott a walesi herceggel, most a starterrel, *Mr. Coventry*-vel kapott habja, amíg most végre két hétre megtiltották neki a lovaglást az angol pályákon. A tilalom oka az volt, hogy három nappal ezelőt egy verseny startjánál *Mr. Coventry* figyelmeztette *Sloant*, hogy vigyázzon a lovára és ne akarjon mindenképpen vágatból elindulni, mert az nem szabad, mire *Sloan* azt mondta a starternek, hogy ha ő jobban tud lovagolni, akkor üljön ő a lovára. A starter feljelentette *Sloant*, s vele együtt két társát, *Nathaniel Robinsont*, az egyik leghíresebb angol trainernek a fiát és *Dalton* jockeyt, akik szintén feleselgettek vele a startnál. Mindahárom jockeytől megvonták két hétre a lovaglási engedelmet, *Sloan* rettenetesen dühös lett a kitiltás miatt, annyira, hogy tegnap elhagyta Angliát s haza ment látogatásba, Amerikába. Mielőtt elutazott, kijelentette, hogy ha nem kötötte le volna magát szerződésileg *Caiman* lovaglására a Legerben, nem jönne többé seh. Angliába.

***. Frank Butters.** Az öreg *John Butters*, a *Rothschild* és *Springer* bárók trainerje, aki egyik legeredetibb és legkedveltebb alakja a turfnak, felszabadította a fiát, *Frank Butters*-t, aki nála tanulta a trainer mesterséget és Alagon traininggroundot bérelt ki neki, hogy ott önállóan dolgozzék. A fiatal *Butters* jó auspiciumok közt kezdi meg az idomást, mert mindjárt elég nagy istállóit kap kezébe: a miklósfalvi ménését, melynek folyton szaporodnak a versenylovai. *Mautner* ur, a miklósfalvi ménés gazdája most is tíz éves csikójának adott nevet, úgy hogy *Frank Butters*nek már jövőre alkalma lesz egy egész csapat két éves idomításával bemutatni a tudományát.

A kottingbrunni nyári meeting.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Kottingbrunn, július 23.

Soha sem volt még úgy tele sportsmanékkal Kottingbrunn, mint ma, a schönauai gátverseny napján, mely — ha gyöngye overtureje is a későbbi eseményeknek: a Helenenthal dijnak s a Kottingbrunni nagy dijnak, annyit még a legsoviniatibb magyar sportsman is kénytelen elismerni, hogy igen jó auspiciumok közt nyitotta meg a fiatal osztrák versenypálya szezonját. Szép volt a program is, nem szűkölködött meglepő eseményekben; sőt a schönauai gátversenyben olyan meglepetés esett, amelyen a legtrikáiban történik a turfnak. *Egyedi Lajos Sándor*-járól az a hír volt elterjedve, hogy megtűtötte a lábát s így nem indul a versenyben és a schönauai gátverseny győztese még sem más, mint *Sándor*, a krakói Derby volt favoritja, melyet *Egyedi Lajos* 15.000 frton vett meg *Rosenberg* Gyulától. Részt vettek a versenyben *Sándoron* kívül *Drift*, *Káplár*, *Schlauberger*, *Ravachol*, *Nituperca*s, *Tartuffe* és *Gigerlkönigin*. Röviddel a start előtt érkezett meg Angliából *Arthur Nightingall*, s azonnal ráült *Gigerlköniginre*, míg a másik zsoke kapacitás *Williamson Sándorra* ült, mivel hogy *Killarney*t túrlített a versenyből. A fogadásokban egyaránt pártolták *Káplárt*, *Sándort*, *Gigerlkönigint* és *Driftet*, a többiekre csak a kétségbeesett outsider játékosok fogadtak.

Start után *Káplár* ment az élére erős tempóban, a nyomában *Nituperca*s, *Ravachol* meg a többi. A gátakat igen szépen ugrották a lovak, különösen az utolsó, melyet *Ottó* főherceg lova, *Schlauberger* ugrott elsőnek, de amint *Williamson* szabadon eresztette *Sándort*, mint a nyul, úgy tört előre, a máskülönbön engedetlen állat s két hosszal könnyen nyerte a versenyt. *Drift* nagy speeddel jött a végén előre s harmadik is lett. *Nightingall*-nak ellenben kár volt Angliából lefáradnia, mert *Gigerlkönigin* vele sem játszott szerepet a versenyben, a minthogy a titkos és nem titkos istálló tip *Káplár* sem. *Sándor*, ha ezuttal gátversenyt is nyert, e győzelmével rehabilitálta magát két utolsó veresége után s bebizonyította, hogy *Egyedi Lajos* olcsón jutott hozzá 15.000 forinton. Azt hisszük, hogy sik pályán is fog meg *Sándor* szép versenyeket nyerni.

A többi versenyek már nem keltettek olyan nagy érdeklődést, mint a melyet a schönauai verseny keltett, legfeljebb *Triole* nagy meglepetése izgatta fel a turfnaneket, akik ezuttal Kottingbrunban szokatlan nagy animóval játszottak. Az egyes futások eredményei a következők voltak:

I. Gátverseny. Távolság 2400 méter. Díj 1800 korona. *Gränkel Turli-tari-ja* (Wheeler) első, *Auersperg Tricky-ja* (Williams) második, *Ottó* főherceg *Ex-offo-ja* (Buckenham) harmadik, azután *Madmea*, *Gretchen*, *Theopil*, *Cap*. Itélet: 1 1/2 hosszal első, 7 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 20. Helyrefogadások: I. 25: 30. II. 25: 29. III. 25: 30.

II. Kétévesek versenye. Távolság 1200 méter. Díj 2000 korona. *Black Kartalja* (Griffiths) első, *Dreher Reducerje* (Smith) második, *Springer Aranaja* (Hyams) harmadik, azután *Redactor*, *Isaloe*, *Flottwell*. Itélet: igen könnyen 2 hosszal első, 5 hosszal 3-ik. Totalizátor: 5: 9. Helyrefogadások: I. 25: 33. II. 25: 47.

III. Handicap. Távolság 1800 méter. Díj 2000 korona. *Harkányi Vívója* (Wilton) első, *Okofiesányi Drávaja* (Cleminson) második, *Lederer Contrás* (Gilechrist) harmadik, azután *Jaskóka*, *Balek*, *Gebst*, *vira*, *Matura*, *The Winnings*. Itélet: Küzdelem után nyakhoszszal első, három hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 13. Helyrefogadások: I. 25: 33. II. 25: 35. III. 25: 39.

IV. Schönauai díj. Távolság 2400 méter. Díj 25.000 korona. *Egyedi Sándor-ja* (Williamson) első, *Ottó* főherceg *Schlauberger-e* (Buckenham) második, *Trautmannsdorff Drift-je* (Huxtable) harmadik. Azután *Bokhara*, *Káplár*, *Gigerlkönigin*, *Tartuffe*, *Nituperca*s, *Ravachol*. Itélet: Könnyen 3 hosszal első, 6 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 20. Helyrefogadások: I. 25: 41. II. 25: 66. III. 25: 38.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter, *Baitazzi Winifredje* (Hyams) első, *Sternberg Luteje* (Wallaschek) második, *Königszwarter Solaroja* (Adams) harmadik, azután *Hinderniss*, *Mármáros*, *Aladin*, *Ortolan*. Itélet: Könnyen 1 és fél hosszal első, 5 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 24. Helyrefogadások: I. 25: 29. II. 25: 31. III. 25: 27.

VI. Eladó-verseny. Távolság 1400 méter. Díj 2000 korona. *Rothschild Trioleja* (Hyams) első, *Péchy Mondainoje* (Sharpe) második, *Wahrmann Damietteje* (S. Buford) harmadik, azután *Karcus*, *Fortély*, *Francia Mulató*, *Faierno*, *Oculi*. — Itélet: Félhosszal első, 1 1/2 hosszal 3-dik. Totalizátor: 5: 81. Helyrefogadások: I. 25: 146. II. 25: 57. III. 25: 95.

VII. Kétévesek handicapja. Távolság 1000 méter. Díj 2000 korona. *Wimpen Miss Dancanja* (Wilton) első, *Springer Hardija* (Hyams) második, *Duke Suadája* (Hesp) harmadik, azután *Elluci*, *Madame*, *Golden Lock*, *Melella*, *Aluco*, *Karmester*. — Itélet: Biztosan 1 hosszal nyerve, 4 hosszal harmadik. Totalizátor: 5: 20. Helyrefogadások: I. 25: 47. II. 25: 51. III. 25: 93.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Cím és jelleg.** A király az igazságügyminiszter előterjesztése folytán Thamm Frigyes győri törvényszéki bírónak, Massanak Rezső budapesti VI. kerületi járásbírónak, Gérászim János gyulafehérvári és Horváth Miklós marosvásárhelyi törvényszéki bírónak, valamint dr. Dekker Gyula szabadkai járásbírónak az ítélő-táblai bírói címet és jelleget díjmentesen adományozta.

§§ **Délvidéki gabonaüzora.** Bavanistéről táviratolják: A Löwy Károly ellen gabonaüzora miatt folyó tárgyalás során a tegnapi nap egyike volt a legérdekesebbeknek. Két nazarénust hallgattak ki, akik az eskü letételét megtagadták. Az elnök erre kizárta őket a tárgyalásból. A két nazarénus erre megkérdezte az elnököt, hogy kifizethetik-e Löwynek a tartozásukat, mert pénzük van elég. Az elnök és az ügyész erre azt felelték nekik, hogy csak annyit fizessenek, amennyit kaptak. A további kihallgatások során Pankeresák Ljuba az ügyész kérdéseire előadja, hogy ő akkor is bepanaszolta volna Löwyt, ha ez csak a saját pénzét követelte volna. Petrov Andrea és Basics Szvetozar azt vallják, hogy egy fehértemplomi ügyvéd jött a falujokba, s biztatta őket a panaszételre. Egyébként azt mondják, hogy ha jó termés lett volna, rendszeren szállították volna a gabonát.

TÁVIRATOK.

Bécs, július 23. A mecklenburg-strolitzi nagyherceg nevelés és leányával, Juttával, aki a montenegrói trónörökös menyasszonya, ideérkezett. Holnap reggel mind a hárman Triestben át Cetinjébe utaznak.

Páris, július 22. Ceralbo marquis, Don Carlos képviselője, aki jelenleg Saint Jean de Luzban (Basses-Pyrénées megye) tartózkodik, a francia kormányt az az izenetet kapta, hogy a Loiretől északra kell tartózkodnia.

Madrid, július 22. A képviselőházban Dato belügyminiszter kijelenti, hogy a sevillai érseket megfogják büntetni, ha konspirálni merészel. A miniszter továbbá kijelentette, hogy a barcelonai tüntetésekről szóló jelentések tulzoltak. Barcelona lakossága — ugymond — visszautasítja ezeket a tüntetéseket. Több katalonai képviselő kijelenti, hogy spanyolok akarnek maradni. Ezzel az incidens befejezést nyert.

A német császárné betegsége.

Konstantinápoly, július 23. A szultán távirati uton tudakozódott a német császárné a császárné hogylétéről. Vilmos császár válaszában kifejezte köszönetét és közölte, hogy a császárné két hét múlva teljesen felépül.

A cár kegyelme.

Pétervár, július 23. A közkutatásügyi miniszter Miklós cár megbízásából köztudomásra hozza, hogy valamennyi diák, aki az ideai zavargásokban résztvevő ama kevesek kivételével, akiket egyáltalán kizártak a felső iskolákból, bocsánatot kap. A kizárt

hallgatók egy része, amennyiben üresedés van, már augusztusban felvehető, a többiek pedig, akik közé azok is tartoznak, akiket valamely tanintézetbe való újabb belépés jogosultsága nélkül zártak ki, a jövő év augusztusában léphetnek be ismét. Az újból való felvétel alkalmával a diákoknak tudomására hozzák, hogy ha újabb zavargásokban részt vesznek, kizárják őket minden tanintézetből.

A bolgár fejedelem külföldön.

Sophia, július 23. Ferdinand bolgár fejedelem a chartresi herceg kíséretében tegnap Euxinogradsból Rusztsukba és ma reggel Bukaresten át Bécsbe utazott. A néphez intézett kiáltványában a minisztertanácsot bizta meg távolléte alatt az államügyek vezetésével.

Szabad Catalonia.

Barcelona, július 23. Tegnap este a francia tengerész katonák tiszteletére rendezett ünnepély után a Genécia sétányon komoly jellegű rendezvények történtek. A tüntetők azt kiabálták: *Éljen a szabad Catalonia.* A rendőrség kénytelen volt fegyverét használni és a rendet helyreállította.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Egy előfizető. Impresszionista festők azok, akik képeiken a természet egyes részeinek a szemre gyakorolt hatását igyekeznek visszaadni. A szecesszionisták azok a művészek, akik elváltak a régibb iskolától és szabadon a maguk ízlése szerint, a régi akadémikus szabályok mellözésével teremtik meg műveiket.

F. B. Baja. 1. A honvédelmi miniszterhez kell folyamodnia. Mellékelje a születési bizonyítványát, a katonakönyvét és a jogtudori oklevelét. 2. A vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyt kell kikérnie, hogy az egyetem bölcsészeti fakultására beiratkozhassék. Előbb természetesen a VIII. gimnáziumi osztályból osztályvizsgát s azután külön érettségi vizsgát kell tennie.

F. A. M. A háztartási tanfolyam, mely Rottenbiller-utca 15. sz. a. van, március elején kezdődik és öt hónapig tart. A tanítási órák délelőtt 8-tól déli 12 óráig vannak. Tandíj az egyesületi tagok gyermekeiért havonként 12 ft, nem tagok gyermekei havonként 14 ft-ot fizetnek.

A. B. Dunaszerdahely. Nem tiszteljük meg azt a lapot azzal, hogy förmérvényeivel komolyan foglalkozunk. Arra sem vagyunk hivatva, hogy egy megbízhatatlan elmét gyógykezeljünk. Majd elvégezzék ezt az orvosok.

Reginhard. Az anyakönyvi bejegyzés igenis korrigálható. Ha az illetékes közigazgatási tisztviselő (városokban a polgármester) előtt több tanu eskü alatti vallomással be tudja igazolni, hogy a Jenő nevet már gyermekéke óta viseli s mindig ezen a néven ismerték, elrendelik az anyakönyv kiigazítását. Előzőleg természetesen folyamodnia kell s tanui bejelentendők, hogy azok a tárgyalásra beidézhetők legyenek.

Naplórend.

Napló. Hétfő, július 24. — Római katolikus: Krisztina. — Protestáns: Krisztina. — Görög-orosz: (július 12.) Proklosz. — Zsidó: Ab 17. — A nap két reggel 4 óra 13 percek. — Nyugszik este 7 óra 27 percek. — A hold két este 8 óra 7 percek. — Nyugszik reggel 6 óra 9 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4—5-ig. Árterés a belvárosi kir. zálogintézetben délelőtt és délután.

Nemzeti múzeum természetrajzi tára nyitva délelőtt 9—1-ig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti múzeum zárva, Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Az összes könyvtárak zárva vannak. A Hódolós díszfelvonás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelmörténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. 1. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig. Allattiert nyitva egész nap.

A

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetések

és

Előfizetések

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sarok.
Adler Leona, Lipót-kört.
Posch József, Váci-kört 80.
Ozv. Véber Vimosné, Váci-kört 15.
Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.
Mosch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Kürthy Kálmánné, Harmincad-utca 1.
Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.
Redlich Szidónia, Király-utca 59.
Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.
Deutsch Miksáné, Andrássy-u. 38.
Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-kört sarok.
Sopronyi V., dohány-nagytervező, Kerepesi-ut 1.
Ozv. Hallada Anna, Múzeum-kört 10.
Szántó Mór, Keckemeti-utca és Kálvin-tér sarok.
Deutsch Julia, József-kört 50. Baross-utca sarok.

Magyar Könyvtár.

Szerkeszti: **Radó Antal.**

Eddigi megjelent füzetekben a következő ismeretterjesztő: **történeti, irodalom- és műtörténeti, bölcsészeti, természettudományi, szónoki munkák és utleírások** jelentek meg:

- „Anonymus.“ Béla király névtelen jegyzőjének könyve a magyarok tetteleiről. Ford. Szabó Károly. Javitotta Mika Sándor. (30. sz.)
- Áldassy Antal. Pázmány Péter élete. Képekkel. (63. sz.)
- Cicero. Az öregségről. Ford. Fábán Gábor, javította Latkóczy Mihály (65. sz.)
- Cserey Mihály históriájából, szemelvények. Rendezte Angyal Dávid (120. sz.)
- Deák Ferenc 1861-iki első felirati beszéde. (26. sz.)
- Falk Miksa. Erzsébet királynéről. Visszaemlékezések. (64. sz.)
- Flammarion Camille. Csillagos esték. Ford. Tóth Béla. (37. sz.)
- Graecza György. 1848. március 15. (32. sz.)
- Jókai Mór. Emlékbeszéd Rudolf trónörököséről és egyéb beszédek. (46. sz.)
- Kölcsey Ferenc válogatott beszéde. Radnai Rezső bevezetésével. (61. sz.)
- Keleti Károly. Markó Károly. 4 képpel. (97. sz.)
- Kossuth Lajos 1848. jul. 11-iki beszéde a haderő megajánlása ügyében. (36. sz.)
- Nansen Fridtjof. Éjen és jégen át. I. rész. A Fram útja. (77. sz.) Rövid. ford. Dr. Brózik Károly.
- Nansen Fridtjof. Éjen és jégen át. II. rész. A szánut. Rövid. ford. Brózik K. (78. sz.)
- Petőfi Sándor. Úti rajzok. (14. sz.)
- Petőfi Sándor. Utazás naplója és levelei. Jókai Mór előszavával. (49. sz.)
- Plutarchosz Perikles. Ford. Kaeskovics K. (73. sz.)
- Szalárdi János. Siralmas krónikája. Kiadta Angyal Dávid. (68. sz.)

Megrendelésnél elég a füzet számára hivatkozni.

Egy-egy szám ára 15 kr.

Az ár beküldése után bármely füzetet bérmentve küld

A „Budapesti Napló“ kiadóhivatala,

József-kört 18. szám.

de megszerezhető bármely hazai könyvkereskedésben is.

Olesó arany és ezüsteladás.

valamint a legszebb ék szertárgyak. u. m.: arany férfi láncok kőléggóval grammja 85 kr., arany férfiorák 18 ft, arany női órák 10 forint, gyémánt-évrűrik, fülbevalók, bronz-ít, 6 ft 50 krtól kezdve. 12 arab valódi ezüst evő-eszköz 6 ft 25 kr., étkező-szervizek 12 személyre 140 ft, 6 személyre 75 ft-tól kezdve. Girandolok, gyertyatartók, tálcák és a szakmába való cikkek grammja 8 kr, minden darab hivatalos fénykéssel van ellátva. Veszünk zálogházi cédulákat.

Grünberger A. Béla örökösai
 Budapest, Városház-tér 9. (Harris-bazár) l. em., ajtó 23. Képes árjegyzék in. gycn és bérmentve.

Népbiztosítás!

Intelligens jó beszélőképességű személyek jövődelmező foglalkozást találnak üzletszerzés által. Eredményes tevékenység esetén állandó 6x alkalmazás. Ajánlatok helyben személyesen, vidékről — a legkisebb helységekből is — ügynősegek átvétele végett intézendők:

Nemzeti Népbiztosítás
 Budapest, VI., Iparudvar.

Az „ANKER“

élet- és járadék biztosító-társaság.
 Magyarországi vezérképviselet: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában.

Összes vagyon 1898 végén 65 millió forint
Biztosítási állomány 1898 végén 243 millió forint
Eddigi kifizetések 103 millió forint

A nyerekményrészostüléssel biztosítottak A osztályterv szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve.
 B osztályterv szerint (évenként emelkedő osztalék) 1897, 1898 és 1899. években az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%/o, illetőleg az évi díjnak 9%, 12% és 15%/o-a fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Mindennemű haláleseti, életesi és járadék biztosítás.
 Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselet, (hová ügynősegek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynőkei.

Hogyan kell befözni

gyűmölcsöt, főzeléket, salátát épen eltartani: ezt tanítja Zilahy Agnes kintűnő új kötete a **Befőttek könyve.** Ára kötve 80 kr., 70 kr. előleges utalványozása esetén bérmentve küldi a könyvet a „Budapesti Napló“ kiadóhivatala, József-kört 18. s. szám.

!! Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv !!

Szegedi új szakácskönyv legújabb (4.) bővített kiadású: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett. csak 1 forint 50 krajcár. Megrendelhető a

„Budapesti Napló“ kiadóhivatalában.
József-kört 18.

